

Pornaisten kunnan esi- ja perusopetuksen koulukuljetusohjeet

Perusopetuslaissa (32 §) todetaan koulumatkoista seuraavasti:

Jos perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettuun varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen. Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (30.12.2020/1216)

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. (24.6.2010/642)

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen varhaiskasvatustilain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä. (13.7.2018/542)

1. Koulukuljetusten myöntämisen perusteet:

Koulukuljetuksista päätetään perusopetuslain ja Pornaisten kunnan sivistyslautakunnan hyväksymien ohjeiden mukaisesti.

Koulumatkan pituus:

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen kouluun tai kunnan määräämään esiopetuspaikkaan tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos

- esiopetuksessa ja 1. luokalla olevan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli kaksi kilometriä.
- 2.–3. luokan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli kolme kilometriä
- 4.–9. luokan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli viisi kilometriä.

Koulumatka mitataan oppilaan pihapiirin rajalta koulutontin portille lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin. Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Kilometrirajat ovat pisimpiä mahdollisia omavastuumatkoja, jotka

oppilaan tulee varautua kulkemaan omin neuvoin. Näin ollen kuljetusoppilaan omavastuun kävelymatka yhteen suuntaan on enintään:

esiopetus-1lk 1,0 km

2–3 lk 3,0 km

4–9 lk 5,0 km

Pornaisten kouluissa edistetään liikkuvaa elämäntapaa, johon sisältyy myös liikkuminen koulumatkoilla.

Koulumatkan vaarallisuus:

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on vaarallinen, kunta järjestää kuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaa huoltajalle oppilaan kuljettamisesta aiheutuvia koulumatkakustannuksia. Koulumatkan liikenneturvallisuuden arvioinnin apuna käytetään Koululiitu-ohjelmaa. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita. Tärkeinä seikkoina pidetään teiden liikennemääriä ja nopeusrajoituksia. Valaistuksen puuttuminen ei yksinään tee tiestä vaarallista.

Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus:

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvaa huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos koulumatka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava. Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella, esim. terveydellisistä syistä johtuen, edellyttää aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa esim. lääkäri, psykologi tai muu asiantuntija. Lausunnossa on selvitettävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi myös ajanjakso, jolle asiantuntija suosittelee koulukuljetuksen järjestämistä.

Yhteishuoltajuus:

Kunta järjestää kuljetuksen oppilaan väestökisterissä olevasta ositteesta, jos koulukuljetuksen ehdot täyttyvät.

Oppiaineen opiskelu muualla kuin lähikoulussa:

Esimerkiksi muuta kuin evankelis-luterilaista uskontoa ei välttämättä opiskella kaikilla kouluilla. Tarvittaessa kunta järjestää kuljetuksen kyseisille oppitunneille, vaikka oppilas ei muutoin olisikaan kuljetusoppilas. Kuljetukset pyritään järjestämään linja-autoilla. Tämänkaltaisista kuljetuksista ei tehdä kuljetushakemusta.

Koululaisten iltapäivätoiminta ja täydentävä varhaiskasvatus:

Iltapäivätoimintapaikasta/ täydentävästä varhaiskasvatuksesta ei järjestetä kuljetusta eikä kuljetuksen kustannuksia korvata. Niinä päivinä, kun lapsi ei poikkeuksellisesti menekään iltapäivätoimintaan/täydentävään varhaiskasvatukseen, huoltaja vastaa kotiin kuljetuksesta. Jos kuljetukseen oikeutettu lapsi osallistuu säännöllisesti vain tiettyinä lukuvuoden alussa ilmoitettuina päivinä iltapäivätoimintaan/täydentävään varhaiskasvatukseen esim. maanantai – keskiviikko, kuljetus kotiin voidaan järjestää muille päiville (to-pe). Pääsääntö kuitenkin on, että Iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat saavat vain aamukuljetuksen.

Esiopetuksessa olevat oppilaat eivät voi saada kuljetusta kodista täydentävään varhaiskasvatukseen tai täydentävästä varhaiskasvatuksesta kotiin.

2. Koulukuljetusten järjestämisen periaatteet

Koulukuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä. Muita kuljetusmuotoja, esimerkiksi tilauslinja-autoja ja takseja, käytetään täydentämään julkisen liikenteen yhteyksiä. Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja. Aikatauluista johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta. Lain mukaan oppilaan päivittäinen kuljetusmatka odotusaikoihin voi kestää enintään kaksi ja puolituntia. Lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttäneen oppilaan, tai perusopetuslain 17 § 2 momentin tarkoittamassa erityisopetuksessa olevan oppilaan koulumatka odotusaikoihin voi kuitenkin kestää enintään kolme tuntia päivässä. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Taksikuljetuksia ei järjestetä ovelta ovelle kuljetuksina, vaan oppilaat kerääntyvät kunnan määrittelemille ns. taksipysäkeille samalla tavoin kuin linja-autoa käyttävät oppilaat kerääntyvät linja-autopysäkeille.

Koulukyydissä matkustaminen

Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana. Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja. Vahinkojen korvaamisesta liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat keskenään. Jos kuljetuksen aikana tapahtuu häiriköintiä, voi kuljettaja puuttua asiaan tilanteen vaatimalla tavalla. Huoltajan tulee ilmoittaa taksiautoilijalle oppilaan poissaolosta, jolloin hän ei tarvitse koulukyytiä. Oppilaan tulee olla ajoissa taksipysäkillä (vähintään 5 min. ennen merkittyä lähtöaikaa). Koulutaksi ei ole myöhässä, jos se saapuu taksipysäkille 15 minuutin kuluessa sovitusta ajasta. Koulukyyti ei voi ohittaa sovittua koulukyytipysäkkiä etuajassa.

Maksu suoritetaan linja-autossa kortilla, jonka tulee olla ehjä ja oikealle välimatkalta annettu. Jos kuljettaja huomauttaa virheellisestä kortista tai välimatkastasta, on oppilaan välittömästi koululla ilmoitettava asia koulu-

/toimistosihteerille tai koulun rehtorille. Rikkoutuneesta tai kadotetusta kortista peritään 20 €:n maksu.

Liikenneturvallisuus

Kunta tekee omalta osaltaan jatkuvaa työtä koulumatkojen liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan ja matkustamaan turvallisesti liikenteessä. Varsinkin pienten lasten kanssa on syytä kulkea reitti niin moneen kertaan, että se tulee lapselle tutuksi ja, että hän osaa toimia oikein liikenteessä. Hämärän tai pimeän aikana tulee käyttää heijastinta.

Vastuut

Oppilas

- on ajoissa sovitulla odotuspaikalla,
- jolloin kaikki kuljetettavat ehtivät oikeaan aikaan kouluun
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille
- nousee autoon reippaasti ryntäilemättä
- istuu penkille ja kiinnittää turvavyön
- automatkalla käyttäytyy asiallisesti ja ottaa muut kuljetettavat huomioon
- noudattaa hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita
- pitää ajomatkan aikana turvavyön kiinnitettynä
- kertoo kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille
- poistuu autosta viivyttämättä ja huolehtii, ettei autoon unohdu mitään tavaroita
- jos joutuu ylittämään tien, odottaa, kunnes kuljetusauto on jatkanut matkaa
- ymmärtää pelisäännöt ja sitoutuu noudattamaan niitä
- koulumatkan aikana koulun järjestyssäännöt ovat voimassa.

Vanhemmat huolehtivat, että oppilas

- on ajoissa kuljetuspaikalla
- on pukeutunut sään mukaisesti
- käyttää pimeällä heijastinta
- kuljetusreitin varteen pyöräillessään käyttää pyöräilykypärää
- oppilaalla on mukanaan tarvittavat välineet asianmukaisesti pakattuna
- Vanhemmat opastavat lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana. Jos oppilas ei tarvitse koulukuljetusta, vanhemmat ilmoittavat poissaolosta suoraan liikennöitsijälle sekä koululle. Huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreitteihin.
- Oppilaalla on oikeus kävelymatkaan.

Koulun vastuu

- Rehtori huolehtii, että kuljetusten järjestelijä saa kuljetettavien luettelot, kouluajat ym. tiedot.
- Kouluaika tarkoittaa sovittua kouluun tulo- ja koulusta lähtöaikaa.
- Vuosittain kouluissa käsitellään koulukohtaiset koulukuljetusten pelisäännöt. Tässä koulukuljetusoppaassa mainittuja pelisääntöjä koulu voi käyttää pohjana.

- Koulu järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan mahdollisena kuljetusten odotusaikana.
- Koulu arvioi kuljetusten toimivuutta ja kehittää kuljetusjärjestelyitä.

3. Toinen kotimainen kieli

Kunta voi järjestää kuljetuksen, tai maksaa korvausta koulumatkakustannuksista, jos oppilaan äidinkieli on ruotsi ja oppilas käy äidinkiелensä mukaisessa lähimmässä tarkoituksenmukaisessa koulussa vieraan kunnan alueella.

4. Poikkeustilanteet

Onnettomuudet

Kunta vastaa oppilaille koulussa tai koulumatkalla tapahtuvista tapaturmista. Vastuu koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Kunta korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Liikennevahingoissa, joissa toisena osapuolena on moottoriajoneuvo, hoitokulut tulee ohjata ensisijaisesti lakisääteisen liikennevakuutuksen korvattaviksi. Esinevahinkoja ei pääsääntöisesti korvata.

Linja-auto tai taksi ei saavukaan pysäkillä

Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että linja-auto tai taksi ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Liikennöitsijä on tällöin velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen. Oppilaan ei pidä kuitenkaan odottaa kuljetusta pysäkillä loputtomiin, vaan on parasta, että hän menee takaisin kotiinsa / kouluunsa ja ottaa yhteyttä vanhempiin, kouluun tai koulutoimistoon.

Kovat pakkaset

Kovien pakkasten vuoksi ei järjestetä erillisiä kuljetuksia. Kuljetusoppilaat kuljetetaan kuitenkin tavalliseen tapaan. Sääolosuhteisiin nähden asianmukainen pukeutuminen on huoltajien vastuulla.

Lakot

Pornaisten kunta ei vastaa erillisistä kuljetuksista joukkoliikenteeseen kohdistuvien työtaistelutoimenpiteiden aikana. Päätös kouluun lähettämisestä on huoltajan vastuulla.

Vahinko- tai ilkivalta

Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja. Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään.

Kuljetuksen laatuun liittyvät kysymykset

Mahdollinen laatuvirheitä koskeva palaute osoitetaan koulun rehtorille tai suoraan liikennöitsijälle. Valitukset kirjataan ja selvitetään liikennöitsijän kanssa.

Jos oppilas linja-autossa esim. ajaa vahingossa poistumispaikan ohi, hänen on syytä aina ottaa yhteyttä kuljettajaan, jolloin kuljettaja voi auttaa

ja selvittää tilannetta.

Erimielisyys taksipysäkin paikasta

Pääsääntöisesti taksiliikennöitsijä osoittaa oppilaalle taksipysäkin paikan, joka voi olla linja-autopysäkki, liittymä tai muu liikenteellisesti turvallinen paikka. Jos oppilaan huoltajalla ja taksiliikennöitsijällä on erimielisyyttä taksipysäkin paikasta, kunta päättää lopullisen paikan.

5. Päätöksenteko

Koulut suunnittelevat kuljetusreitit yhteistyössä autoilijoiden kanssa. Koulujen rehtorit tekevät oman koulunsa oppilaiden kuljetuspäätökset.

Kuljetusoppilaiden vanhemmat voivat järjestää lastensa koulumatkat toisinkin, jos he katsovat, että kunnan tarjoama koulukuljetusten taso ei ole riittävä. Kuljetuspäätökseen tyytymätön voi hakea muutosta valittamalla Hallinto-oikeuteen, Perusopetuslaki 42 a § (11.3.2022/163).

6. Koulukuljetuksen tai korvauksen hakeminen

Kuljetusta /kuljetusavustusta ei tarvitse hakea joka lukuvuodelle erikseen, jos asuinpaikka / koulu ei lukuvuoden aikana muutu. Asiantuntijalausunnat on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, elleivät ne ole luonteeltaan pysyväislaatuisia. Erityistapauksissa (esimerkiksi terveydelliset syyt) kuljetus voidaan järjestää tai korvata lyhyemmäksi ajaksi.

Lähteitä

Perusopetuslaki 21.8.1998/628

Opetushallitus. 2011. Koulukuljetusopas.